

FINANCIËLE ORGANISATIE ROND DE GROTE KERK VAN DE PGD TE DRACHTEN

VERSIE OKTOBER 2019

1. Basis van de financiële organisatie rond de Grote Kerk in de Protestantse Gemeente te Drachten

Grondslag voor de financiële organisatie rond de Grote Kerk zijn de voorschriften van de PKN/PGD, in het bijzonder die welke zijn opgesteld door de colleges van kerkrentmeesters en diakenen. Deze twee colleges, hierna CVK en CDD genoemd, kenmerken twee streng gescheiden functies binnen de Algemene Kerkenraad (AK) van de PGD. Vóór de fusie in de PKN was in de Hervormde Kerk een strenge scheiding tussen diakenen en kerkvoogden. Deze functiescheiding is voortgezet waarbij kerkvoogden nu kerkrentmeesters worden genoemd. De functiescheiding is ook zichtbaar bij de besluitvorming binnen de kerkenraad met financiële gevolgen, want dan is goedkeuring van het CVK nodig. Uitvoering van voorschriften, beheer van de financiën en het boekhouden is opgedragen aan het CVK en CDD met uitbesteding van de meeste dagelijkse taken aan het Kerkelijk Bureau (KB). Het zijn ook het CVK, CDD en KB die deze voorschriften geven en de uitvoering samen met de accountant controleren. Met deze organen en hun voorschriften heeft de Stuurgroep te maken als er figuurlijk gesproken geldstromen in en rond de Grote Kerk lopen. Deze notitie beschrijft die geldstromen binnen de Grote Kerk en duidt de daarvoor geldende voorschriften aan.

2. Geldstromen, registratie/bestemming en controle daarop binnen de Grote Kerk

De voorschriften van de PGD voor de Grote Kerk betreffen het beschikken over -en het beheren van- geld via de bank of in contanten/collectebonnen van collectes, kerkelijke en culturele activiteiten of verband houdend met het beheer van het gebouw. Er zijn drie relevante geldstromen, met in de navolgende hoofdstukjes een toelichting per stroom:

- a. collectes volgens het collecterooster van CDD en afdracht door de dienstdoende diakenen;
- b. ontvangsten en uitgaven door koster of kerk(rent)meester voor beheer van het gebouw;
- c. ontvangsten of uitgaven door de Stuurgroep volgens de begroting of anderszins.

Deze geldstromen lopen allemaal via het KB, hetzij direct via de bankrekeningen van de PGD, hetzij pas na afdracht door collectanten of kassiers aan de telcommissie op het KB.

Daar registreert men alles, verwerkt het in de boekhouding en zorgt dat het geld zijn bestemming bereikt. Dat gebeurt onder toezicht van de accountant en/of CVK, eventueel met voorgeschreven autorisatie/accordering door penningmeesters of opdrachtgevers. De PGD heeft hiermee een aantal controlemaatregelen genomen met voor de Stuurgroep een taak als collectant, kassier, opdrachtgever, penningmeester, voor het geven van een second view of een akkoordverklaring.

3. Collectes in de Grote Kerk (geldstroom ad.a)

De collectes tijdens of na erediensten zijn een verantwoordelijkheid van de dienstdoende diakenen en zij doen dat overeenkomstig de voorschriften van het CDD en het KB. Met name gaat het om de handhaving van het voorgeschreven collecterooster en om de volledigheid van de afdracht aan de telcommissie. Aan het einde van de eredienst worden de "ponkjes" door de diakenen leeggeschud in de daarvoor bestemde zakjes met label voor de bestemming. Ze doen die zakjes in een verzegelde enveloppe die nog diezelfde dag door hen in de bus wordt gedaan bij het KB voor de telcommissie. De Stuurgroep is voor deze geldstroom niet verder verantwoordelijk dan dat er daadwerkelijk diakenen aanwezig zijn om de collectes te houden en de opbrengst af te dragen.

4. Koster/kerk(rent)meester van de Grote Kerk (geldstroom ad.b)

Het CVK heeft aan koster en kerk(rent)meesters voorschriften gegeven voor beheer en exploitatie van het gebouw. Zij zorgen voor de registratie van ontvangsten en uitgaven of geven voor de uitvoering toestemming aan het KB. Periodiek maakt bijvoorbeeld de koster een "Omzetlijst", welke ook ter goedkeuring aan de Stuurgroep wordt voorgelegd. De koster draagt contanten af aan de telcommissie op het KB met een aanduiding van de bestemming. De Stuurgroep is niet verder verantwoordelijk dan - via het Basecom-systeem - door de penningmeester geven van een autorisatie voor uitbetalingen en het geven van een akkoordverklaring op de "Omzetlijst" van de koster. Voor de overige werkzaamheden van de koster en voor het werk van de kerk(rent)meester is de Stuurgroep niet verantwoordelijk.

5. Stuurgroep Grote Kerk (geldstroom ad.c)

De geldstroom die de Stuurgroep zelf genereert vloeit vooral voort uit de goedgekeurde begroting, daarnaast uit bijvoorbeeld aanschaffingen na speciale toestemming door CVK. Ook is een geldstroom mogelijk door heffing van entree of opbrengst van verkochte materialen. Er kan bovendien een geldstroom lopen als gevolg van het werk van de Taakgroep Maatschappij die ook deel uitmaakt van de Stuurgroep, maar wordt gefinancierd door het CDD. Daarom is de Stuurgroep niet verantwoordelijk voor de geldstroom die deze taakgroep genereert en die stroom is dus ook niet opgenomen in deze beschrijving. Aannemelijk is dat voor deze stroom wel dezelfde soort regels en voorschriften gelden. De contanten in de geldstroom van de Stuurgroep worden afgedragen aan de telcommissie en met de bankbetalingen op het KB verwerkt. Een eerste controle op juistheid van uitgaven moet worden gedaan door de opdrachtgever. De penningmeester van de Stuurgroep zorgt vervolgens voor een second view via het Basecom-systeem en accordeert zo. Van groot belang is het door het KB voorgeschreven "Declaratieformulier Protestantse Gemeente Drachten Grote Kerk" met daarop de boekingscodes/begrotingsposten als omschrijving van de betaalopdrachten of declaraties. In de praktijk volstaat soms een factuur of nota als daarop de boekingscode/begrotingspost maar goed is vermeld. De juiste vermelding daarvan is van groot belang voor een correcte verwerking op het KB in verband met correcte verantwoording, rapportages en controles en daardoor ook van belang voor de Stuurgroep zelf.

6. Controlemaatregelen van belang voor de Stuurgroep

Controle op juistheid en volledigheid van registraties en verantwoording van geldstromen gebeurt met een praktisch systeem van checks, balances en functiescheidingen. De checks worden in de eerste gedaan door de opdrachtgevers van een handeling met financieel gevolg, bijvoorbeeld door een factuur of nota voor "gezien" te tekenen of daarop een akkoordverklaring te plaatsen. De penningmeester van de Stuurgroep voert ter accordering een second view -marginale toetsing- uit via het Basecom-systeem of met een akkoordverklaring na apart verzoek van KB. Bij het legen van de "ponkjes" of collectebussen wordt zoveel mogelijk gezorgd voor ontvangst, afdracht en telling onder het oog van meerdere personen, zoals van leden van de telcommissie. In de koffiekamer van de Grote Kerk ligt bovendien een schrift en een opschrijfboekje waarin bedrag en bestemming van kleine ontvangsten voor bijvoorbeeld verkopen van kaarten of boekjes moet worden genoteerd. Al deze controlemaatregelen samen zorgen voor een betrouwbare registratie van -en een adequate controle op- alle geldstromen in en rond de Grote Kerk ten behoeve van een verantwoord beheer en een goede rapportage.

7. Rapportage en verantwoording van de Stuurgroep aan de AK/CVK

Elk jaar maakt de Stuurgroep een begroting welke, na goedkeuring door de AK/CVK, uitgangspunt is voor uitvoering van het beleid waarmee geld is gemoeid. Het KB maakt periodiek overzichten om te beoordelen of ontvangsten en uitgaven in evenwicht zijn met de begroting. Deze overzichten worden ook verstrekt aan de Stuurgroep voor een eigen beoordeling. Het CVK/KB en de accountant controleren intensief het verloop van geldstromen en sturen eventueel bij. Daarnaast doet het KB na verzoek opgaaf van de mutaties in het "eigen" Fonds Act.Grote Kerk en in eventueel andere fondsen waarover de Stuurgroep het beheer heeft samen met CVK. Structureel is de halfjaarlijkse rapportage aan de AK. In het jaarverslag van de Stuurgroep tenslotte, wordt aandacht geschonken aan het financiële beheer.

8. Fondsen en ondersteunende stichtingen rond de Grote Kerk

De Stuurgroep beheert samen met CVK twee "eigen" fondsen: het "Fonds Act.Grote Kerk" en het fonds gevormd uit een erfenis. Daarnaast zijn er twee ondersteunende stichtingen rond de Grote Kerk:

- Stichting Orgelconcerten Grote Kerk, opgericht binnen de Hervormde Gemeente, men is geheel zelfstandig, organiseert regelmatig orgelconcerten in de Grote Kerk en sponsort activiteiten in die kerk. De Stuurgroep is binnen de PGD het aanspreekpunt voor deze stichting;
- Stichting Vrienden van de Grote Kerk, opgericht door de AK, maar verder geheel zelfstandig, hoewel lid van de Stuurgroep, men initieert en sponsort activiteiten in de Grote Kerk.

Fokke Wijngaarden
secretaris Stuurgroep Grote Kerk